

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Inger Lindqvist*
 Härad: *Torna* Berättare: *Nils Jönsson, Ö. Torn nr. 16*
 Socken: *Ö. Torn, Lund* Berättarens yrke: *lantbrukare*
 Uppteckningsår: *1965* Född år *1893* i *Ö. Torn, Lund*

Uppteckningen om Ö. Torn efter nummer. fråge-
 lista.
 s. 1-5.

ACC. N:R M. 16748:1

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Diverse frågor.

Nuvarande innehavare av Ö.T. nr. 16 är O. B. Jönsson, arrendator, född 1889. Han bor där tillsammans med sin broder N. Jönsson född 1893, och systern Clara Jönsson född 1903, som sköter hushållet. Berättare är N. Jönsson.

Syskonen bebor nr. 16 sedan 1954, då de förordnades dit av stifts nämnden i Lund. Tidigare bodde de på Ö.T. nr. 13, som N. Jönsson 1936 övertog efter fadern, Jöns Ohlsson. Fadern hade innehaft gården sedan 1908. N. J. visste inte vem som brukat gården före 1908. Syskonen födda på Ö.T. nr. 10. Släkten från Ö.T..

Nr. 13 överlät stiftsnämnden åt Oskar Hansson eftersom han var yngre och ännu var arbetsför. På grund av ändringar när vägen (autostadan?) *skogs* tillföll nr. 16's jord Ö.T. nr. 2.

Ö.T. nr. 16:

1915 gjorde John Magntorn ritningar över gården - då han gick på Vilan (folkhögskola). Han ansåg då att gården var 116 år gammal. Gården ännu i sitt dåvarande skick. Endast vissa inre reparationer gjordes av Paulsen (se nedan), dörrar, golv, innertak. Han har även byggt ena löglängan.

Arrendatorer på nr. 16.

Ola Bengtsson, Olov Jönsson, Nils Pettersson, Arvid Paulsen (11 år) agromom från Trelleborg, hans fru lever och är bosatt i Trelleborg, Gunnar Hansson, Vinstorp, Oskar Hansson (2 år). (N. J. räknade upp namnen flytande i ett sträck.)

Jönssons har trädgårdjord, där de odlar till hushållet, mest potatis, bönor, gurkor. De säljer ibland lite bönor och gurkor. Nils och Clara äger tillsammans 40 höns, som sköts av Clara. De säljer äggen men ej hela höns. Äter köttet själva.

ACC. N:R M. 16748:2.

Följande berättelse gäller Ö.T.nr.13, som N.J. brukade 1936-1954.

NÄRINGSLIVET

Jordbruk.

Inga nyodlingar företogs. Ingen ängsmark hörde till gården, endast klövervallar. Proportionerna mellan de olika växtslagen istort sett desamma hela tiden. Ingen inriktning på animalieproduktion förrän de sista åren N.J. brukade nr.13. Lågkonjunktur efter första världskriget. Under andra världskriget bra på grund av ransoneringen. Lönsamheten ungefär ~~lik xxxxxxx~~ densamma till efter andra kriget, då den ~~xxx~~ ökade. Under I:a världskriget fick man inte mer än IIkr för ~~kn~~ 100 kg. korn, nu får man 50kr.

Åkerbruk.

N.J. odlade de "vanliga" sädesslagen råg, korn, vete, havre och sockerbeter. Klövervallar. "an ville inte införa de "nya" växterna: raps, rips, och liknande.

Växtföljd: vete, sockerbeter, blandsäd, med klöver i, klövervall, blandsäd, I års träda. Inga baljväxter, potatis endast till husbehov. Ingen brännodling. Foderbeter till korna. Under 1950-tal odlade N.J. i ett år oljelin.

N.J. använde ibland eget utsäde, iblan köpt (Utsädesbolaget i Lund) Säden harpades och betades.

Stallgödsel och konstgödning användes vid sidan av varandra. Chile-salt, användes redan av fadern (till sockerbeter). Superfosfat infördes senare. Isste ej när. Sedan 1950 sprutas säden av maskinstation. Fick idén från de kringliggande gårdarna.

Ingen mörkling.

Använde samma plogtyp som fadern, Oliver. Sedan traktor skaffats 1947, en Övrrarumplog. Fadern hade "bresåningsmaskin", som drogs av en (I) häst. Utsädet fick sedan fjäderharvas ner i jorden.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16748:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

1917 skaffade fadern råsåningsmaskin, (man harvade först), typ Herkules. 1937 skaffade N.J. en ny av samma märke. Fadern hade själv-avläggare. 1908 köptes självbindare. Maskinerna såldes på auktion 1954. Redan fadern hade Kastmaskin (harpa) på loftet. N.J. övertog den. Fadern hade häströska till 1908. 1900? skaffades ångtröska. Sedan 1918 drogs tröskan av elektrisk motor. Hackelsemaskin hade N.J. till 1950. därefter fick djuren ohackad halm. Även fadern hade hackelsemaskin som kopplades till motor. Två (2) lastvagnar med trähjul och järnringar. En (1) gul åkvagn (inköpt vid auktionen av Lunds ryttnäring). "Höstvagnar" med trähjul, användes även till gödselvagnar. En (1) "gumpakärre" 2-hjulig med fyrkantig korg. Den hämtade man mjölken från mjölkbordet.

Fyll djuren har N.J. alltid malt säd med egen kvarn. Byödsäden kördes till möllorna. Det fanns två vid järnvägen. En av dessa finns sedan 1930 i Östarp, en kallades Stora Möllan och ägdes av Gustav Jönsson. Den andra revs 1931, holländsktyp. Man körde till kvarnen med så mycket säd som behövdes till tre (3) bak. Man bakade var tredje vecka.

Efter 1930 kördes säden till elektriska kvarnar. Fadern handlade säd med Axel Ohlsson och H. Bengtsson.

Ängsbruk

Trädgårdsskötsel

På gården fanns två köksträdgårdar. Där odlades mest bönor, gurkor, potatis.

Boskapsskötsel.

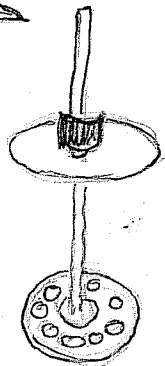
11 kor, 22 ungdjur, 6 hästar, 4 svin. Fadern hade får men tött-nade på dem, eftersom de förstörde växterna. N.J. hade till en början gås. Ujorde sig av med dem, då vägen kom till. De höll alltid på att bli överkörda. Ingen speciell inriktning på animalieproduktion.

Traktor skaffades 1947.

ACC. N:R M. 16748:4

Djuren såldes till slaktare då de blev gamla. Slaktare var Lars Bengtsson i Lund. Han hämtade djuren. Ingen slakt hemma. 1936 gick N. J. med i Scan. Gamla hästar såldes till hästslaktare i Lund. Det fanns två stycken, de sålde sedan i sin tur köttet. De var "riktiga människor". Endast kor mjölkades. Efter kalvning mjölkades de 3ggr. Annars 2ggr. året om. N. J. hade ingen mjölkkningsmaskin. Inte vanligt att ha det bland bönderna i byn. "Man menade att så länge man hade friska händer så..." Dessutom kunde korna få eksem av den. Första maskinen anskaffades av Jöns Åkes på 1920-talet. Han var först även vid anskaffandet av andra maskiner. Mjölken förvarades i mjölkkanor i ett kar med kallt vatten, som stod på gården. Separator fanns ej. Mjölken separerades på mejeri. 1936 medlem i Lundaortens mejeri. Mjölken hämtades. Skummjölken skickades tillbaka.

Clara J. kärnade mest under krigsåren (I:a världskriget). Men modern kärnade ofta då hon levde. Numera kärnar C. J. då och då på skoj (till 1954). Smör köptes annars alltid på mejeri. Som kärna användes ett höganäskrus med en träanordning. Ingen ystning. (ovanstående uppgifter av Clara J.)

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M.16748:5

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Avel: ardennerhästar, låglandrasiga kor, svin av lantras. Ingen förändring.

Nämndeman Magnus Jönsson höll tjur, även Bengt Nygård. Man ledd korna dit. N. J. har inte varit med i tjurförening.

På sommaren betade djuren på klövervallarna. De fick någon gång grönfoder. Iladugården fick de halm kraftfoder, betmassa foderbetor, agnar. Grisar och kalvar fick skummjolk. Korna släpptes ut i augusti på andra uppväxten och de gick ute till oktober. Tjudrade.

Till sjuka djur hämtades vetrinär så länge N. J. ~~kan~~ kan minnas. Denne utförde även kastreringar. Obotligt sjuka djur fördes till slaktaren.

Boningslängan är från 1904. Stallbyggnaderna är äldre. Gamla boningslängan, som var sammanbyggd med de andra längorna, revs emedan den var för gammal. Bengt Larsson byggde den nya.

N. Jönsson vägrade låta sig intervjuvas ytterligare.